

Соляник О.Ю.

студентка;

*Научный руководитель: Гарбар Ж.В.
кандидат экономических наук, доцент,
Донецкий национальный университет*

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Современная экономика Украины находится на стадии развития, на которое значительное влияние оказывает нестабильная ситуация в мировом хозяйстве. В таких условиях стабильный экономический рост в целом и отдельных субъектов хозяйствования, зависит от уровня их конкурентоспособности. Конкурентоспособность предприятий во многом определяет конкурентоспособность Украины, следовательно, для развития всей национальной экономики требуется изучение проблем и путей повышения конкурентных позиций субъектов хозяйствования на внутреннем и внешнем рынках.

Проблеме конкурентоспособности предприятия посвящено множество зарубежных научных исследований. Большинство ученых-экономистов, анализируя опыт развитых стран, подчеркивают, что главный залог развития предприятия – это повышение конкурентоспособности. Исследованию этих проблем посвящены работы их. В трудах отечественных ученых Я.Б. Базилюка, В.А. Белошапки, Н.М. Гаращенко, В.И. Герасимчука, В.Л. Диканя, Г.В. Загорного, Ю.Б. Иванова, Г.М. Скударя, О.Б.Чернеги и других – уделяется значительное внимание формированию конкурентных преимуществ и конкурентоспособности предприятий.

Целью данного исследования является изучение сущности конкурентоспособности предприятия, анализ проблем функционирования национального производителя на внутреннем и внешнем рынках, определение методов повышения его конкурентных позиций.

Рыночные условия ведения хозяйства требуют поддержания высокого уровня конкурентоспособности – одной из главных составляющих успеха предприятия на внутренних и международных рынках. Термин «конкурентоспособность» применяется к товарам или продукции, к производителям, к регионам и даже отдельным странам и национальным экономикам. Сущность данного понятия в зависимости от категории применения определенным образом дифференцируется, однако общим является то, что понятие «конкурентоспособность» отображает способность объекта исследования эффективно выполнять положенные на него функции в рыночных конкурентных условиях.

Ученые-экономисты определяют конкурентоспособность предприятия как способность производить и реализовывать продукцию быстро, в достаточном количестве, при высоком технологическом уровне

обслуговування, ефективно розпорядячись власними і заёмними ресурсами в умовах конкурентного ринку [4, с. 127]. Данна економічна категорія являється показателем обобщаючим, який отображає дійсність всього комплексу механізмів ведення господарства суб'єкта економіки [2, с. 10].

Конкурентоспособність підприємства розглядається як комплексна порівняльна характеристика підприємства, яка отображає сукупність переваг над конкурентами, гармонічність розвитку підприємства. В основу конкурентоспособності підприємства положена конкурентоспособність продукції або послуг, яку воно виготовляє або надає, однак ці категорії, хоча і являються взаємозв'язаними, не тождественні. Слід доповнити відзначити те, що дійсно підприємство не може бути конкурентоспособним, якщо його продукція не має попиту. Однак не все залежить від продукції, оскільки в деяких місцях конкурентоспособність власної продукції підприємства можуть забезпечувати або за рахунок доступу до більш дешевої сировини, або за рахунок її продажу за демпінговими цінами.

На сьогоднішній день важливим фактором впливу на конкурентоспособність підприємств національної економіки являється вступ України до Всесвітньої торгової організації (ВТО). В умовах глобалізації і конкуренції з боку технічно більш сильних і конкурентоспособних зарубіжних виробників вітчизняний виробник почав втрачати свої позиції на внутрішньому ринку [3, с. 98]. Такі ж значущі складності підприємств України мають на зовнішньому ринку: українська продукція не відповідає основним критеріям міжнародних стандартів, тому тільки 1% українських товарів і послуг визнані конкурентоспособними на світовому ринку [5].

Основні причини низького рівня конкурентоспособності вітчизняних підприємств: використання застарілих технологій, обумовлююче низьку якість продукції, високу енергоємність і витрати виробництва; низька платіжеспособність населення України; низький рівень доходності підприємств, внаслідок чого немає можливості інвестувати в оновлення матеріально-технічної бази.

Діяльність українських підприємств на міжнародному ринку характеризується обмеженістю експортної номенклатури українських товарів: експорт в більшій ступені представлений сировинною продукцією. В даній сегменті діє переважно цінова конкуренція. Тоді як сучасні тенденції світового ринку свідчать про перехід від цінової конкуренції до нецінової, тобто конкуренції технічного і якісного рівня продукції. В конкурентній боротьбі за ринки збуту перемагає не той, хто пропонує більш низькі ціни, а той, хто пропонує більш високу якість, оскільки продукція з кращою якістю значно ефективніше в застосуванні [1, с. 278]. В Україні на сьогоднішній день дуже повільно відбувається переорієнтація економіки з виробництва і торгівлі сировиною і напівфабрикатами на реалізацію товарів з високою доданою вартістю, тобто – високотехнологічну

продукцію. Так же недостаточная исследованность сущности и значения качества продукции продолжает быть одной из основных причин низкой конкурентоспособности предприятий Украины.

В условиях глобальной экономики для повышения конкурентоспособности предприятий национальной экономики необходимо: внедрение инноваций, что позволит предприятию конкурировать на внутреннем и международном рынках; привлечение квалифицированных кадров; развитая система управления качеством продукции и услуг; непрерывное совершенствование продукции, с учетом изменений требований потребителей на национальном и международном рынках. Так же следует отметить необходимость внедрения государственных программ по повышению конкурентоспособности и результативности предприятий.

Таким образом, исследование конкурентоспособности предприятий Украины свидетельствует о наличии множества проблем, препятствующих их эффективному функционированию. Современные глобализационные процессы обуславливают потребность проведения кардинальных изменений и внедрения инноваций на предприятиях для их «выживания» и развития.

Список использованных источников:

1. Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 580 с.
2. Беленький П.Ю. Дослідження проблем конкурентоспроможності / П.Ю. Беленький // Вісник НАН України. – 2007. – № 5. – С. 9-18.
3. Галазюк Н.М. Напрями забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації / Н. М. Галазюк, Ю. О. Галазюк // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси . – 2014. – Вип. 11(2). – С. 95-102.
4. Космина О.М. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства в сучасних ринкових умовах / О. М. Космина // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – № 1(2). – С. 125-131.
5. Шкробот М.В. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності держави [Електронний ресурс] / Шкробот М. В., Кам'янська О. В // Економічний вісник НТУУ «КПІ» «Актуальні проблеми економіки та управління» – Режим доступу : <http://probleconomy.kpi.ua/ru/node/116>.